

Þing Neytendasamtakanna var haldið í sal Rúgbrauðsgerðarinnar þann 22. október 2016 frá 10:00 – 16:30.

Þingsetning:

Formaður Neytendasamtakanna Jóhannes Gunnarsson setti þingið og bauð fulltrúa og gesti velkomna. Jóhannes lagði til að Jón Magnússon yrði kjörin forseti þings. Engar aðrar tillögur komu fram um þingforseta og var tillagan um Jón samþykkt samhljóða. Jóhannes bauð Jón velkominn til starfa og gaf honum orðið.

Samkvæmt þingskjölum stóð til að gerð yrði tillaga um að Guðrún Þóra Hjaltadóttir yrði varaforseti þingsins, en hún forfallaðist á síðustu stundu. Af þeim sökum gerði Jón tillögu um að Þóra Guðmundsdóttir yrði kjörin varaforseti þingsins, og var sú tillaga samþykkt samhljóða. Þá gerði hann tillögu um að fundarritari yrði Hrannar Már Gunnarsson og til vara yrði Guðrún Ósk Óskarsdóttir, þær tillögur voru einnig samþykktar samhljóða. Í kjölfarið kynnti Jón fyrsta lið dagskrár, sem var ræða fráfarandi formanns.

Ræða fráfarandi formanns

Jóhannes Gunnarsson hélt ræðu þar sem hann fór yfir starfið undanfarna áratugi og mikilvægi samtakanna í núverandi mynd. Hann talaði um það hvernig starfsemin hefur breyst og starfið orðið töluvert umfangsmeira en það var. Jóhannes fjallaði um það hvernig samtökin fjármagna sig nær eingöngu með tekjum af félagsgjöldum og það hvernig ríkisstyrkir hafa farið minnkandi í gegnum tíðina, þvert á þróun annarra landa sem við berum okkur saman við. Jóhannes taldi íslenska ríkið þurfa að leggja meira á vogarskálar neytendamála með því að leggja samtökunum frekara lið, svo það góða starf sem unnið er hjá samtökunum geti haldið áfram að blómstra.

Þingforseti fer yfir leikreglur þingsins

Jón Magnússon fór yfir þær reglur sem gilda á þinginu, þ.e. ákvæði laga Neytendasamtakanna varðandi boðun þingsins og það hvernig fer með

atkvæðagreiðslur á þinginu. Jón fór einnig yfir það hvernig formannskjör fer fram.

Reikningar Neytendasamtakanna 2014 – 2015

Páll Rúnar Pálsson starfsmaður skrifstofu samtakanna fór yfir ársreikning samtakanna fyrir reikningsárin 2014 og 2015. Í máli Páls kom fram að tekjur af félagsgjöldum hafi dregist saman milli ára og hefur sú þróun verið viðvarandi um nokkurra ára skeið. Einnig hafa tekjur vegna styrkja minnkað milli ára en að sögn Páls er fjárhagsstaða samtakanna þó ágæt.

Í kjölfarið var þingfulltrúum gefinn kostur á að beina fyrirspurnum til Páls vegna ársreikninga. Þingfulltrúar spurðu annars vegar hvort félagsgjöld væru of lág, þ.e. hvort þau hafi ekki náð að standa af sér verðbólgu og hins vegar hvort einhvern veginn væri hægt að draga úr kostnaði við starfsemina. Páll sagði félagsmönnum hafa fækkað og að það mætti vel hækka félagsgjöldin, enda hafi þau hækkað lítið á undanförunum árum og e.t.v. ekki í takt við verðlagsbreytingar. Varðandi rekstrarkostnað sagði Páll að samtökin væru rekin mjög naumt og að hann sjái ekki í fljótu bragði úr hverju mætti draga.

Forseti þingsins bar ársreikninga upp til samþykktar og voru þeir samþykktir samhljóða.

Tillaga fráfarandi stjórnar um breytingar á lögum samtakanna

Stjórn Neytendasamtakanna lagði fram tillögu um breytingu á lögum samtakanna, þess efnis að við lögin bætist 15. gr. a en samkvæmt henni er það undir stjórn samtakanna komið hverju sinni hvernig fer með starfskjör og starfshlutfall formanns. Jóhannes fór yfir það hvernig ákveðið var árið 1990 að hann færi í fullt starf á skrifstofu Neytendasamtakanna. Þá var það stjórn sem ákvað það en undanfarin ár hafa lög samtakanna verið hljóð um þetta atriði.

Athugasemdir komu fram þar sem bent var á að það teldist ekki til hagsbóta fyrir samtökin að formaður þeirra væri ekki í fullu starfi hjá samtökunum, svo samtökin séu sem virkust, auk þess sem hagsmunaárekstrar gætu komið upp ef formaður væri í starfi annars staðar samhliða störfum sínum

sem formaður samtakanna. Aðrar athugasemdir komu fram samhljóða og bent var á að formaðurinn þurfi að vera virkur í starfi og til að ná því markmiði verði hann að vera í fullu starfi.

Fráfarandi formaður lýsti yfir undrun sinni á þeirri neikvæðni sem hafði komið fram og sagði þessa breytingu í raun ekki vera neina nýja reglu heldur væri í raun um að ræða reglu sem hafi gilt lengi án þess að koma fram í lögum. Jóhannes hafnaði því jafnframt að um hagsmunaárekstra gæti verið að ræða. Enn fremur komu fram athugasemdir varðandi það að stjórn fari með forræði á ráðningarkjörum. Fram kom tillaga um að breytingin eigi einungis við um kaup og kjör en ekki starfshlutfall formanns. Undir þetta var tekið af öðrum þingfulltrúum. Þingfulltrúar töldu breytingartillöguna fela í sér óþarfa tortryggni.

Eftir miklar umræður kom fram tillaga þess efnis að fyrri hluti breytingartillögu verði felldur brott en seinni hluti, varðandi starfskjör, haldi gildi sínu. Aðrir veltu því upp hvort setja ætti í lögin eða starfssamning formanns að hann geti ekki tekið að sér önnur launuð störf samhliða formannsstarfinu. Að lokum kom fram dagskrártillaga um að tillagan yrði dregin til baka. Sú tillaga var samþykkt með miklum meirihluta og var umræðu um þetta atriði því lokið.

Stefna Neytendasamtakanna í neytendamálum 2016 – 2018

Fráfarandi formaður kynnti stuttlega þær áherslur sem liggja fyrir og voru lagðar fram af starfshópum Neytendasamtakanna. Um er að ræða skjal sem telur sjö blaðsíður og er afrakstur vinnu af hálfu þessara hópa. Þingfulltrúi lýsti því yfir að loftgæði þyrftu að koma inn í áherslupunkta Neytendasamtakanna, enda skipti þau okkur öll gífurlegu máli. Þannig var tekið dæmi um Grensásveg, sem er að sögn eitt mengaðasta svæði höfuðborgarsvæðisins. Þar fara loftgæði oft yfir leyfilegt hámark, þegar mælingar fara fram. Fráfarandi formaður viðurkenndi að það væru mistök að engin umfjöllun komi fram í áherslupunktum um loftgæði, því það hafi staðið til að svo yrði.

Fram kom sú tillaga að samtökin hvetji borgaryfirvöld til að auka við eftirlit hvað varðar loftgæði innan Reykjavíkur og skerpa á viðbrögðum við of mikilli loftmengun.

Önnur tillaga kom fram sem fól í sér viðbót við fram komnar áherslur. Í fyrsta lagi varðandi það að heildarsýn viðkomandi málaflokks eigi að koma fram í áherslupunktum samtakanna, í öðru lagi að krafa verði gerð um að samtökin fái að taka þátt í umræðum við hið opinbera um endurskoðun búvörusamnings og fleiri atriði og í þriðja lagi varðandi umhverfi og siðræna neyslu þannig að nafninu verði breytt í „umhverfi, siðræn neysla og sjálfbærni“.

Varðandi fjármál heimilanna kom fram tillaga um að Neytendasamtökin fari fram á að skólar hér á landi verði gjaldfrjálsir, og það sama gildi um námsgögn. Einnig kom fram tillaga þess efnis að börn eigi að komast á leikskóla þegar þau ná 12 mánaða aldri, enda geti það skipt foreldra tugi þúsunda á mánuði neyðist þeir til að hafa börn sín hjá dagmóður þar sem þau komast ekki inn á leikskóla fyrr en síðar.

Nefnt var hvernig engar reglur gildi hér á landi varðandi skil á ógallaðri vöru, aðrar en þær sem verslanir setja sér sjálfar. Þannig var dæmi nefnt um bók sem kostar 5.000 kr. fyrir jól en 3.000 kr. á útsölu eftir jól og neytandinn verði því af 2.000 kr. vegna þessa.

Matarhlé

Framhald umræðna um áherslupunkta

Fjallað var um þann kostnað sem fellur á neytendur vegna lyfjakaupa og það að samtökin þurfi að bregðast við því nýja kerfi sem tók við fyrir skömmu, hvað varðar niðurgreiðslu lyfja. Þessi breyting væri að koma sér illa fyrir flesta að sögn þingfulltrúa.

Kosningar þriggja manna kjörstjórnar

Í kjörstjórn voru kosin; Ágúst Ómar Berg, Ingibjörg Ósk Birgisdóttir og Jón Arelius Ingólfsson.

Kjör stjórnar

Í stjórn voru sjálfkjörnir 12 einstaklingar. Þeir eru: Ása Steinunn Atladóttir, Björn Þór Karlsson, Dominique Plédel Jónsson, Fríða Vala Ásbjörnsdóttir, Guðni Gunnarsson, Gunnar Alexander Ólafsson, Katrín Þorvaldsdóttir, Ragnar Unnarsson, Sigurður Másson, Stefán Hrafn Jónsson, Stella Hrönn Jóhannsdóttir og Þórey S. Þórisdóttir.

Kosningar formanns

Frambjóðendurnir fimm fengu fimm mínútur hver til þess að kynna sig og sín stefnumál. Í kjölfarið gekk þingfundur til atkvæðagreiðslu og á meðan atkvæði voru talin var Jóhannesi afhent þakkargjöf og ræður haldnar honum til heiðurs.

Kosning skoðunarmanna reikninga

Sjálfkjörin voru Hólmfríður Sveinsdóttir og Ingimundur T. Magnússon, en Jón Magnússon og Steindór Karvelsson til vara.

Kosning þriggja manna uppstillinganefndar

Sjálfkjörin voru Ragnhildur Davíðsdóttir, Stefán Gíslason og Þráinn Hallgrímsson.

Kosning um breytingartillögur

Fyrsta breytingartillagan sem lögð var fram fól í sér breytingar á áherslum varðandi landbúnað. Hún var á þá leið að eftirfarandi bætist við áherslurnar:

„Neytendasamtökin gera kröfu um að vera þátttakendur í viðræðum um framtíð greinarinnar í starfshópum á vegum hins opinbera um neytendamál í landbúnaðarframleiðslu“. Tillagan var samþykkt samhljóða.

Önnur breytingartillagan varðandi landbúnað var á þá leið að breyta texta áhersluatriðs í málsgrein nr. 2 á þá leið að hún hljómi eftirfarandi:

„Endurskoða þarf landbúnaðarstefnuna frá grunni með það að markmiði að lækka álag landbúnaðarstefnunnar á neytendur, auka fjölbreytni matvæla og bæta hag bænda.“ Tillagan var samþykkt samhljóða.

Þriðja breytingartillagan fól í sér að felldur yrði úr áherslupunktunum sá áskilnaður að tryggt verði með eftirliti að innfluttar vörur uppfylli sömu kröfur og gerðar eru til innlendrar vöru. Það er víst almennur ómöguleiki sem kemur í veg fyrir slíkt. Tillagan var samþykkt samhljóða.

Fjórða breytingartillagan varðaði heiti kaflans „Umhverfi og siðræn neysla“ og fól í sér að sá kafli beri framvegis heitið „Umhverfi, siðræn neysla og sjálfbærni“. Tillagan var samþykkt samhljóða.

Fimmta breytingartillagan fól í sér að bætt verði við áhersluatriði innan þess sama kafla eftirfarandi:

„Að Neytendasamtökin beiti sér fyrir því að neytendur taki virkan þátt í að fleiri þættir en verðlag eitt og sér sé haft að leiðarljósi við matarinnkaup og neyslu, svo sem gæði, dýravelferð, samfélagsábyrgð, sjálfbærni og matarsóun.“ Tillagan var samþykkt samhljóða.

Sjötta breytingartillagan fól í sér að við sama kafla bætist eftirfarandi áhersluatriði:

„Neytendasamtökin gera kröfu um að Sorpa fari sem fyrst í það verkefni að reisa gas- og jarðvegsstöð til að endurvinna lífræn efni sem fara til spillis í dag“. Tillagan var samþykkt samhljóða.

Sjöunda breytingartillagan var á þá leið að nýtt áhersluatriði komi inn í kaflann um umhverfismál og var tillagan svohljóðandi:

„Neytendasamtökin hvetja borgaryfirvöld til að auka við eftirlit og skerpa á viðbrögðum við of mikilli loftmengun (s.s. svifryks) og öðrum frávikum með aukinni hreinsun gatna og öðrum úrræðum sem bæta loftgæði til lengri og skemmri tíma litið“. Tillagan var samþykkt samhljóða.

Áttunda og síðasta breytingartillagan varðaði breytingu á ákveðinni málsgrein í kaflanum „umhverfi, siðræn neysla og sjálfbærni“ og fól í sér að áhersluatriði varðandi það að unnið skuli að því markmiði að fá vottun á því

að Ísland sé „svæði án erfðabreyttrar ræktunar“ sé fellt niður. Tillagan var felld á jöfnum atkvæðum.

Önnur mál

Umræður urðu um breytingartillögu nr. sjö, varðandi loftmengun, sem hafði verið samþykkt og var hún gagnrýnd út frá þeirri forsendu að hún eigi einungis við um höfuðborgarsvæðið. Þingfulltrúi hvatti stjórn til þess að fara með málið þannig að loftmengun sé góð alls staðar á Íslandi.

Kosning um heildar áherslur í neytendamálum

Samþykkt.

Úrslit kosninga úr formannskjöri

Ólafur Arnarson var kjörinn formaður samtakanna með 129 atkvæðum, en heildarfjöldi greiddra atkvæða var 232.

Þingslit